

Ministerieel besluit tot instelling van het natuurinrichtingsproject de Maten en tot oprichting van het natuurinrichtingsprojectcomité en de natuurinrichtingsprojectcommissie

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 37, laatst gewijzigd bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 40, gewijzigd bij de decreten van 19 juli 2002 en 9 mei 2014, en artikel 47, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2004;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 6, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007, 7 maart 2008 en 29 mei 2009, en artikel 20 tot en met artikel 44, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 2 februari 2007, 7 maart 2008, 29 mei 2009 en 14 juli 2017.

Vormvereiste

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De inspecteur van financiën heeft advies gegeven op 4 augustus 2024 en 3 december 2024.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het natuurinrichtingsproject de Maten beoogt een optimale inrichting van het projectgebied met het oog op behoud, herstel, beheer en de ontwikkeling van natuur en natuurlijk milieu in het VEN (Gen "Het Vijvergebied Midden-Limburg", ca. 345ha), de speciale beschermingszones (SBZ-H BE2200028 De Maten, ca. 536 ha en SBZ-V BE2200626 De Maten, ca. 566ha), natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaten (E-004, de Maten, ca. 378ha) en in natuurgebied (groen-, park-, buffer-, bos-, en bosuitbreidingsgebieden en de ermee vergelijkbare gebieden aangeduid op de plannen van kracht in de ruimtelijke ordening) (ca. 217ha) en het natuurinrichtingsproject realiseert op deze manier de doelstelling van ruimtelijke ordening, door met name een inrichting door te voeren in functie van de bestemming.
- Het natuurinrichtingsproject kan uitvoering geven aan het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, aan het beleidsplan Ruimte Limburg, aan het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Hasselt, Diepenbeek en Genk waarin de nadruk gelegd wordt op het behoud en de ontwikkeling van de ecologisch waardevolle complexen van vijvers, heiden,

landduinen, vennen en bossen in de Maten, als groen hart in het regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk dat de bebouwde centra van elkaar scheidt en de groenstructuren versterkt en verbindt met de natuurgebieden in de omgeving.

- Het natuurinrichtingsproject de Maten is gelegen in een speciale beschermingszone (SBZ-V de Maten, gebiedscode BE2200626) aangeduid in uitvoering van richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand waarbij de nodige instandhoudingsmaatregelen dienen te worden genomen om verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu alsook om elke betekenisvolle verstoring van de beschermde vogelsoorten in deze speciale beschermingszone tegen te gaan.

- Het natuurinrichtingsproject de Maten is gelegen in een speciale beschermingszone (SBZ-H de Maten, gebiedscode BE2200028) aangeduid in uitvoering van richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna waarbij de nodige instandhoudingsmaatregelen dienen te worden genomen om verslechtering van de natuurkwaliteit en het natuurlijk milieu alsook om elke betekenisvolle verstoring van de beschermde soorten in deze speciale beschermingszone tegen te gaan.

- Agrarische gebieden (met ecologisch belang) en landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, woonuitbreidingsgebieden en woongebieden (met landelijk karakter), gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut en gebieden voor dagrecreatie en de ermee vergelijkbare gebieden zoals vastgesteld in de plannen van kracht in de ruimtelijke ordening, worden opgenomen in het projectgebied, met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelen, onder meer door het vermijden van inspoeling van nutriënten, werken aan waterlopen en rioleringsknelpunten, het creëren van duurzame open graslandcorridors, het creëren van ecologische stapstenen als natuurverbinding naar omliggende gebieden, het kanaliseren van de recreatieve ontsluiting, het creëren van een buffer om verstoring van flora en fauna te beperken, en met het oog op flankerend beleid bij vernatting en het creëren van mogelijkheden voor kavelruil.

- In het projectgebied komen onder andere volgende knelpunten ten aanzien van de natuur en het natuurlijk milieu voor:

- kwantitatief en/of kwalitatief ontoereikende oppervlakten van verschillende habitats (2330, 3110, 3130, 3150, 4010, 4030, 6230, 7140 en 91E0) voor een duurzaam voortbestaan en te kleine populaties van verschillende (Europees beschermde en regionaal belangrijke) soorten;
- habitatfragmentatie en geïsoleerde soorten door gebrekkige ruimtelijke samenhang tussen open habitats binnen de SBZ zelf (o.a. tussen natuurkern De Maten en Lange Waters) en met nabijgelegen natuurkernen (gebrekkige natuurverbindingen met o.a. Bokrijk/Wik, Stiernerbeekvallei, Demervallei, Melberg, Borggrave- en Cellebroedersvijvers en langsheen het Albertkanaal) en tussen (rest)populaties van richtlijnsoorten zoals boomkikker en knoflookpad;
- successie van habitattypes door uitvallen van historisch beheer van vijvers en heide, verbossing en verzuivering van open habitats, slibvorming in vijvers;
- onvoldoende watertoevoer van goede kwaliteit voor de voeding van de verschillende vijverkettingen met kwaliteitseisen voor Europees beschermde habitats en soorten;
- eutrofiering van vijvergebonden habitats door vervuild water van de toevoerbekken, uitspoeling van meststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen; de slechte waterkwaliteit van de toevoerbekken wordt vooral bepaald door de

- overstortwerking van de riolering bij piekdebieten en heeft ook impact op de ontwikkeling van vervuilingsgevoelige habitats zoals 3110, 3130, 3150;
- aanwezigheid van invasieve uitheemse soorten die vooral habitattypes 3130 en 3150, en in mindere mate landduinen, bedreigen;
 - verdroging (o.a. door te diepe waterlopen en grachten) die de potentie voor herstel van (grond-)watergebonden habitats zoals overgangsveen (7140), elzenbroekbos (91E0), vochtige heide (4010, 7150), vochtige/natte heischrale graslanden (6230) en waterhabitats (3110, 3130 en 3150) ondermijnt;
 - vermessing en verzuring door atmosferische depositie.
- Natuurinrichting is essentieel om een oplossing te bieden voor de knelpunten die in het projectgebied aanwezig zijn en met behulp van de maatregelen voorzien voor natuurinrichting, zoals kavelruil, infrastructuur- en kavelwerken, aanpassing van de wegen en van het wegenpatroon, bewarende maatregelen, waterhuishoudingswerken, grondwerken en de uitbouw van natuureducatieve voorzieningen kunnen de knelpunten ten aanzien van natuur en natuurlijk milieu worden opgelost.
- Natuurinrichting is essentieel voor het behoud, herstel en uitbreiding van waardevolle biotopen in het projectgebied, zoals het vijver- en moeraslandschap met Europees te beschermen waterhabitats in de voedselarme tot meer voedselrijke sfeer (3110, 3130, 3150), het heidelandschap met Europees te beschermen heidehabitats (2310, 2330, 4010, 4030, 6230, 7140 en 7150), de bossen met Europees te beschermen alluviaal boshabitat 91E0 en bufferbossen; waarbij het instrument natuurinrichting de mogelijkheden biedt om de natuurwaarden te verhogen onder meer door waterhuishoudingswerken waarbij de watertoevoer naar de vijverkettingen gezuiverd en geoptimaliseerd wordt, waarbij waterlopen en grachten verondiept worden om verdroging van grondwaterafhankelijke soorten tegen te gaan, door grondwerken om vijvers, voedselarme laagtes en schrale habitats te herstellen, door infrastructuur- en kavelwerken om open grasland- en heidedoelen en bosvorming te realiseren.
- Het gebied de Maten is bij besluit van de Vlaamse regering van 10 maart 2023 betreffende de programmatische aanpak stikstof aangeduid als maatwerkgebied voor habitatype 3110 en kan mee uitvoering geven aan het vereiste maatwerk voor de realisatie van dit habitatdoel (allocatie van 2ha) samen met een inrichtingsnota die ingevolge artikel 44 van het decreet betreffende de programmatische aanpak stikstof van 26 januari 2024 dient opgemaakt te worden voor dit maatwerkgebied; het instrument natuurinrichting biedt de mogelijkheden om, samen met de inrichtingsnota de abiotische condities te realiseren die nodig zijn voor het herstel van de stikstofgevoelige habitats en specifiek met extra inspanningen voor habitatype 3110.
- Het erkend natuureservaat De Maten is gelegen binnen dit natuurinrichtingsproject waardoor onder meer bijkomende mogelijkheden voor het herstel en behoud van de abiotische condities voor de ontwikkeling van onder meer voedselarme, stikstofgevoelige waterhabitats worden geschapen en waardoor de beheersvisie van het natuureservaat met behulp van de maatregelen voorzien in natuurinrichting sneller kan bereikt worden.

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW BESLUIT:

Artikel 1. Er wordt een natuurinrichtingsproject de Maten ingesteld en afgebakend zoals weergegeven in bijlage bij dit besluit, gelegen binnen de kadastrale secties:

- 1° Diepenbeek, 1ste afdeling, sectie A;
- 2° Diepenbeek, 1ste afdeling, sectie B;
- 3° Diepenbeek, 1ste afdeling, sectie I;
- 4° Genk, 5de afdeling, sectie F;
- 5° Genk, 6de afdeling, sectie G;
- 6° Hasselt, 2de afdeling, sectie B.

Art. 2. Binnen de afbakening, bedoeld in artikel 1, gelden de rechten van voorkoop, vermeld in de artikelen 37 tot en met 40 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en bedoeld in het hoofdstuk III van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, hierna het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 te noemen.

De kennisgeving zoals vermeld in artikel 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998, vermeld in het eerste lid, wordt geldig gedaan aan de Vlaamse Grondenbank, afdeling van de Vlaamse Landmaatschappij, opgericht bij het decreet van 16 juni 2006 betreffende het oprichten van de Vlaamse Grondenbank en houdende wijziging van diverse bepalingen.

Art. 3. Er wordt een natuurinrichtingsprojectcomité opgericht voor het natuurinrichtingsproject de Maten conform artikel 20 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998.

De volgende departementen en agentschappen van de Vlaamse Administratie zijn, in toepassing van artikel 20, §2, eerste lid, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998, betrokken bij het natuurinrichtingsproject de Maten:

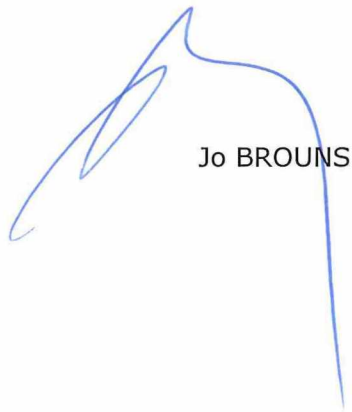
- 1° het Departement Omgeving;
- 2° de Vlaamse Waterweg nv;
- 3° de Vlaamse Milieumaatschappij;
- 4° het Agentschap Onroerend Erfgoed;
- 5° het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- 6° het Agentschap Wegen en Verkeer;
- 7° Toerisme Vlaanderen.

Art. 4. Er wordt een natuurinrichtingsprojectcommissie opgericht voor het natuurinrichtingsproject de Maten zoals bedoeld in artikel 22 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998.

Art. 5. De administratieve zetel van het natuurinrichtingsprojectcomité en de natuurinrichtingsprojectcommissie de Maten is gevestigd op de Vlaamse Landmaatschappij, Regio Oost, vestiging Limburg.

Brussel, 13 MRT 2025

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS